

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1658/2022
24.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужилаца Стечајна маса АЗОХЕМ Суботица, ул. Исидоре Секулић број 10, коју заступа пуномоћник Дражен Рацић адвокат из ... и LIBER BLUE GROUP DOO, кога заступа пуномоћник Дејан Папић адвокат из ..., против туженог РС Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Београд, Краља Милана 14, кога заступа Републички јавни правобранилац-Одељење у Суботици, са умешачем на страни тужилаца АД „Серво Михаљ Инжењеринг“ Зрењанин, ул. Петра Драпшина број 15, кога заступа пуномоћник Милојевић Зоран адвокат из ..., ради исплате, вредност предмета спора 31.001.933,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4892/21 од 25.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 24.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4892/21 од 25.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Суботици П 128/2018 од 17.09.2019. године, у ставу I изреке одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца, Стечајна маса АЗОХЕМ Суботица, којим тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом од 21.04.2012. године па до исплате са трошковима поступка. У ставу II изреке делимично је усвојен евентуални тужбени захтев тужиоца СТЕЧАЈНА МАСА АЗОХЕМ ДОО Суботица и обавезан тужени да изврши своју уговорну обавезу према тужиоцу СТЕЧАЈНА МАСА АЗОХЕМ ДОО Суботица, а према уговору бр. ...-...- .../...-.../... од 23.12.2011. године о суфинансирању пројекта санације и затварања производног погона минералног ђубрива „Азохем“ сходно чл. 4 наведеног уговора којим се тужени обавезао према тужиоцу да ће исплате по основу суфинансирања извршити директно на рачун изабраног понуђача, те се обавезује тужени да исплати директно понуђачу АД „Серво Михаљ инжењеринг“ Зрењанин износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.06.2013. године. У ставу III изреке одбијен је евентуални тужбени захтев СТЕЧАЈНА МАСА АЗОХЕМ ДОО Суботица ради исплате законске затезне камате на 32.001.933,00 динара од 21.04.2012. до 25.06.2013. године. У ставу IV изреке одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца LIBER BLUE GROUP DOO, Суботица

којим тражи да се обавезе тужени да исплати тужиоцу износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом од 21.04.2012. године па до исплате са трошковима поступка, као и евентуални тужбени захтев овог тужиоца, којим тражи да се обавезе тужени да изврши своју уговорну обавезу према тужитељу а према уговору бр. ...-...-.../...-.../... од 23.12.2011. године о суфинансирању пројекта санације и затварање производног погона минералног ђубрива „Азохем“ сходно чл. 4 наведеног уговора којим се тужени обавезао према тужитељу да ће исплате по основу суфинансирања извршити директно на рачун изабраног понуђача, те се обавезује тужени да исплати директно понуђачу АД „Серво Михаљ инжењеринг“ Зрењанин износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.04.2012. године до исплате са трошковима поступка. У ставу V изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 1.974.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4892/21 од 25.05.2022. године одбијена је као неоснована жалба туженог и пресуда Привредног суда у Суботици П 128/2018 од 17.09.2019. године, потврђена у ставовима два и пет изреке.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4892/21 од 25.05.2022. године тужена Република Србија, преко законског заступника је благовремено изјавила ревизију, из свих законских разлога. Одгово на ревизију није поднет.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 са изменама) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка, у смислу члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Истицање туженог да му није достављена одлука Врховног касационог суда од 20.05.2021. године којом је по ревизији умешача на страни тужилаца, укинута претходно решење Привредног апелационог суда Пж 6561/19 од 13.02.2020. године, којим је одбачена тужба и предмет враћен истом суду на поновно одлучивање, није битна повреда поступка која је од утицаја на побијану одлуку.

Побијаном пресудом делимично је усвојен евентуални тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да изврши своју уговорну обавезу из уговора о суфинансирању пројекта санације и затварања производног погона минералног ђубрива „Азохем“ закљученог 23.12.2011. године па на основу чл. 4 наведеног уговора, исплати директно понуђачу АД „Серво Михаљ инжењеринг“ Зрењанин износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.06.2013. године.

Према утврђеном чињеничном стању, између „Азохем“, као корисника средстава и Фонда за заштиту животне средине (правног претходника туженог) закључен је Уговор о суфинансирању пројекта санације и затварања производног погона минералног ђубрива „Азохем“ број ...-...-.../...-.../... од 23.12.2011. године, чији предмет је суфинансирање пројекта на санацији и затварању производног погона минералног ђубрива. Одредбом члана 4. предвиђено је да се правни претходник туженог обавезује да изврши исплату средстава у складу са чланом 2. и 3. уговора и то директно на рачун изабраног понуђача према динамици која ће се утврдити уговором закљученим између корисника средстава и понуђача. Након спроведеног поступка

јавне набавке, као најбољи понуђач за извођење радова изабран је „Серво Михаљ Инжењеринг“, који је са тужиоцем дана 20.01.2012 године, закључио Уговор о извођењу радова на санацији и затварању производног погона ђубрива „Азохем“, а коме је тужени требало да врши уплате према достављеним рачунима, привременим ситуацијама и окончаним ситуацијама за извршене радове, у складу са чланом 4. Уговора од 23.12.2011. године.

Из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке и економско-финансијске струке утврђено је да су радови изведени, да тужени није извршио плаћање привредном друштву Серво Михаљ инжењеринг АД Зрењанин према Уговору за извођење радова на санацији и затварању производног погона минералног ђубрива „Азохем“ и да дуг износи 42.799.750,50 динара.

Првостепени суд је на основу овако утврђеног чињеничног стања и одредби члана 262. и члана 277. Закона о облигационим односима, усвојио евентуални тужбени захтев и обавезао туженог да директно на рачун изабраног понуђача, АД „Серво Михаљ инжењеринг“ Зрењанин исплати износ од 32.001.933,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.06.2013. године.

Привредни апелациони суд је потврдио одлуку првостепеног суда, позивајући се на одредбе чл. 148. и 149. Закона о облигационим односима, обзиром да је уговорено да се исплата предметног потраживања изврши трећем лицу.

Врховни касациони суд налази да је побијана одлука правилна јер је заснована на одредбама Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 148. став 3. Закона о облигационим односима је прописано да се уговором може установити право у корист трећег лица.

Одредбом члана 149. став 1. Закона о облигационим односима прописано је кад неко уговори у своје име потраживање у корист трећег, трећи стиче сопствено и непосредно право према дужнику, ако није што друго уговорено или не произлази из околности посла, а ставом 2. уговарач има право захтевати да дужник изврши према трећем оно што је уговорено у корист тог трећег лица.

Дакле, облигациони уговори делују између уговорних страна, али је могуће закључење уговора у корист трећег, с тим да се за треће лице може уговорити само право. Уговор у корист трећег је такав уговор код кога се један уговорник (промитент) обавезује према другом уговорнику (стипуланту) да ће извршити одређену престацију у корист трећег (бенефицијара). У конкретном случају је за треће лице-извођача радова „Серво Михаљ Инжењеринг“ уговорено право и то уплата од стране туженог на основу испостављених рачуна и ситуација.

Дејство ове врсте уговора није условљено престанком трећег, што значи да право у његову корист може да настане независно од његове воље. У конкретном случају треће лице „Серво Михаљ Инжењеринг“ прихватио је уговорено право, обзиром да је примио уплате од стране туженог по основу испостављене привремене ситуације. Уговор у корист трећег даје право трећем да тражи извршење обавезе, али могуће је да стипулант и промитент уговоре само да трећи прими извршење обавезе, а не и да захтева извршење обавезе. Управо у конкретном случају, како то правилно

закључује другостепени суд, за треће лице „Серво Михаљ Инжењеринг“ уговорено је само право да прими исплату, а не и право да тражи плаћање (члан 4 Уговора о суфинансирању). То значи да тужилац као стипулант код уговора у корист трећег може тражити од промитента, овде туженог исплату у корист трећег лица „Серво Михаљ Инжењеринг“, а у смислу члана 4. Уговора о суфинансирању, па је стога тужилац овлашћен да поднесе тужбу са захтевом да се обавезе тужени да извођачу радова „Серво Михаљ Инжењеринг“ изврши исплату на име финансирања пројекта санације и затварања производног погона минералног ђубрива „Азохем“ директно на његов рачун.

Извођач радова „Серво Михаљ инжењеринг“ према налазу и мишљењу судског вештака грађевинске струке, завршио је све радове, а што је утврдио на основу Записника о извршеним радовима од 20.04.2012. године и Извештаја о престанку рада у објекту „Азохем“. Тужилац је оверио и потписао привремену ситуацију и окончану ситуацију, што значи да није имао примедбе на квалитет и количину изведених радова.

Ревидент у ревизији у суштини понавља наводе из жалбе и истиче мањкавости у поступку јавне набавке, наводећи да тужилац није спровео јавну набавку у складу са тада важећим Законом о јавној набавци, затим наводи да су спорни извештаји тужиоца и да се на основу њих не може установити динамика финансирања активности и трошења средстава и Фонда и тужиоца, да је нејасно колика је вредност пројекта и колико је средстава утрошено, због чега надзорни орган није потписао ни оверио листове грађевинске књиге а све су то разлози због чега тужена није ни могла извршити неизмирени део потраживања из предметног уговора.

Ови наводи ревизије се не могу прихватити као основани. Нижестепени судови су све чињенице везане за предметно потраживање (основ и висину) расправили и извели закључак који прихвата и ревизијски суд.

Тужени није искористио своје право из члана 6. Уговора о суфинансирању и није именовано лице које ће вршити надзор над коришћењем средстава и извршењем уговорених права и обавеза. Тужени током поступка није доказао да је стављао било какве примедбе тужиоцу на начин спровођења јавне набавке, нити се на било који начин противио извођењу радова од стране извођача радова „Серво Михаљ инжењеринг“ већ је оверио и исплатио потраживање по привременој ситуацији од 20.01.2012. године у износу од 25.545.389,30 динара, а извршио је и званични контролни увиђај контроле исељења фабрике. При томе радови који су изведени и фактурисани поклапају се са радовима из понуде, а и по исказима саслушаних сведока радови су у целости изведени и тужени није имао било какве примедбе на поступање тужиоца.

Према утврђеном чињеничном стању, судски вештак Зоран Бошковић је утврдио да се количине радова у окончаној ситуацији поклапају са количином радова у грађевинској књизи. Чињеница је да радови наведени у грађевинској књизи нису оверени од стране Надзорног органа, али то по оцени суда, не може утицати на обавезу туженог да исплати спорни износ. То из разлога што тужени није користио своје право да врши контролу за радове који се изводе, да би улагао примедбе и тражио достављање потребне документације ради контроле извођења радова и плаћања, нити је у току поступка доставио доказе којим би оспорио квалитет и количину радова, а што утиче на висину обавезе.

Вештачењем је утврђено да се количина и обим радова наведених у окончаној ситуацији, креће у оквиру обима радова наведених у понуди, која је саставни део уговора. Утврђено је да је извођач је извео радове по окончаној ситуацији и утврђено је да је преостао дуг од 42.799.750,50 динара. Код овакво утврђеног чињеничног стања, тужени је у складу са чланом 4. Уговора о суфинансирању у обавези да плати дуг. Како је тужилац прецизирао тужбени захтев на износ од 32.001.933,00 динара, тај износ је усвојен са законском затезном каматом све то на основу члана 277. и 324. Закона о облигационим односима.

Тужени у ревизији врши анализу налаза и мишљења вештака и изводи закључак да се из налаза вештака, не може утврдити ни вредност радова ни висина потраживања, чиме се посредно указује да је чињенично стање у побијаној одлуци погрешно утврђено. Међутим, ревизија се не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања – члан 407. Закона о парничном поступку.

На основу свега изложеног, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић